

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Positie Nederlands als buurtaal.....	2
Materiaal A.1	2
Toelichting A.1	2
Leerlijn	3
Kerndoel 1	3
Kerndoel 2	4
Kerndoel 3	5
Kerndoel 4.....	5
Thema's	6
Grammatica (functiewoorden).....	7
Vocabulaire.....	7
Aanpak – frontaal vs. taak	7
Can-do statements	12

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

Voorwoord

De meeste scholen hebben geen idee aan welk niveau of rendement ze werken. En dat is met name voor de overdracht aan het voortgezet onderwijs (vo) bijzonder lastig. (M. Bodde, Ambities voor vroeg Engels, in LT, 2015/6, p. 22ff).

Het citaat over Engels in het Nederlandse basisonderwijs is in mijn ogen ook van toepassing op het onderwijs van de buurtalen Duits, Frans en Nederlands in het basisonderwijs in België, Duitsland en Nederland. Wel is er onder leerkrachten het sterke besef dat het rendement van het buurtaalonderwijs verhoogd zou kunnen worden als ze zouden kunnen beschikken over een helder beschreven leerlijn vanaf het eerste leerjaar tot en met het tiende leerjaar (leeftijd van 6 t/m 16) en het desbetreffende lesmateriaal.

Positie Nederlands als buurtaal

De positie van het onderwijs Nederlands als buurtaal is in België en Duitsland heel verschillend. In Duitsland is de positie van het Nederlands in het basisonderwijs vergelijkbaar met die van het Duits in het Nederlandse basisonderwijs. Het wordt extra-curriculair gegeven, dus door zonder helder geformuleerde leerdoelen. In het secundair onderwijs, dat in Duitsland in het vijfde leerjaar begint, wordt Nederlands zowel extra-curriculair en curriculair gegeven, als keuzevak met leerdoelen voor o.a. het zesde, achtste en tiende leerjaar (gemiddeld A1, A2 en B1 van het ERK). In Franstalig België wordt het Nederlands als keuzevak curriculair gegeven, met gemiddeld dezelfde leerdoelen als Duitsland.

Materiaal A.1

Gezien het binnen het Euregioschool-project ontwikkelde materiaal en de daarin aanwezige lacunes gaan we uit van de situatie waarin het Nederlands extra-curriculair en/of curriculair wordt gegeven aan leerlingen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar (leerjaar 3 tot en met 6) met A.1 als doelstelling.¹ Daarbij houden we rekening met de bestaande curricula in Duitsland² en België³ en maken we ook gebruik van de curricula die in Nederland⁴ zijn ontwikkeld voor vroeg Engels, dat deels extra-curriculair, deels curriculair gegeven wordt met een beperkte lestijd, uitgaande van gemiddeld 0,45 uur per week (35 x 45 minuten = 25 klokkuur per leerjaar). Voor de eerste 2 leerjaren verwijzen we graag naar o.a. het Elena-pakket onderbouw.

Toelichting A.1

Ook al is het klassieke model van de vier vaardigheden luisteren, spreken, lezen, schrijven niet meer toereikend voor de communicatie tegenwoordig, maken we er voor de toelichting op het niveau A.1 duidelijkheidshalve toch nog even gebruik van.

¹ Voor de ontwikkeling van het lesmateriaal zien we de ERK-beschrijvingen niet als absoluut referentiemiddel, maar als inspiratiebron en hulpmiddel om de leerdoelen voor de ontwikkeling van het lesmateriaal te formuleren (selecteren, aanpassen, e.d.).

² Vgl. de Kernlehrplan Niederländisch für die Gesamtschule/Sek I.

³ Vgl. Socles des Compétences de l'enseignement fondamental et premier degré de l'enseignement secondaire – langues modernes.

⁴ Voor de kerndoelen voor Engels in het basisonderwijs zie <http://tule.slo.nl/>.

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

,A.1

Spreken	Luisteren
De leerling kan deelnemen aan eenvoudige, alledaagse gesprekken (met een of twee woorden) en vertrouwde en alledaagse uitdrukkingen (woorden, zinnen) in frequente situaties van het sociaal leven gebruiken.	De leerling kan, bij een langzaam spreektempo, met visuele ondersteuning en zonder omgevingsgeluid), in eenvoudige, alledaagse teksten sleutelwoorden en – zinnen herkennen.
Lezen	Schrijven
De leerling kan in korte teksten over alledaagse situaties de belangrijkste informatie herkennen.	De leerling kan met behulp van voorbeeldzinnen een korte gebruikstekst schrijven (uitnodiging, poster, aankondiging, e.d.)

Voor het Engels in het Nederlandse basisonderwijs deze vaardigheden in 4 algemene kerndoelen samengevat, die we exemplarisch hier overnemen voor de buurtaal Nederlands.

1. De leerlingen leren informatie te verwerken uit eenvoudige gesproken en geschreven Nederlandse teksten.
2. De leerlingen leren in het Nederlands informatie te vragen of geven over eenvoudige onderwerpen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uitdrukken in die taal.
3. De leerlingen leren de schrijfwijze van enkele eenvoudige woorden over alledaagse onderwerpen.
4. De leerlingen leren om woordbetekenissen en schrijfwijzen van Nederlandse woorden op te zoeken met behulp van het woordenboek.

Leerlijn

Voordat we ingaan op het de thema's, de structuren en de woordenschat, willen de 4 algemene kerndoelen iets verder uitsplitsen naar leerjaar. Dat doen we aan de hand van de uitwerking van de kerndoelen Engels door SLO.

Kerndoel 1

De leerlingen leren informatie te verwerken uit eenvoudige gesproken en geschreven Nederlandse teksten.

Leerjaar 1-2	Leerjaar 3-4	Leerjaar 5-6
<ul style="list-style-type: none">- De leerlingenleren dat Nederlands een andere taal is dan hun moedertaal.- Ze ervaren dat Nederlands leren leuk is en dat ze de Nederlandstalige instructies	<ul style="list-style-type: none">- De leerlingen begrijpen de instructies van hun leraar en voeren ze uit.- Ze leren om informatie te halen uit op hun niveau afgestemde informatie en	<ul style="list-style-type: none">- De leerlingenwerken (verder) aan (de opbouw van) luistervaardigheid.- Ze verstaan namen, getallen en bekende woorden in duidelijk gesproken teksten.

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

<p>en opdrachten begrijpen en goed kunnen uitvoeren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen luisteren en kijken naar de leraar, handpop, Nederlandstalige teksten of video's. - Ze luisteren naar een voorleesboek, een liedje; ze herkennen woorden, bijv. boerderijdieren, kleuren, getallen) - Ze produceren zelf enkele chunks in het Nederlands en verwerven een basiswoordenschat uit hun belevingswereld. 	<p>erkennen dat Nederlands gemakkelijk te begrijpen is.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ze leren luister- en leesstrategieën toe te passen, bijvoorbeeld de illustratie of foto bij informatie bekijken om te voorspellen waar het over zal gaan. - Ze ervaren dat ze het Nederlandstalige aanbod globaal begrijpen. Het gesproken aanbod wordt verzorgd door de leraar in combinatie met audio/videomateriaal. 	<p>Het gaat om vertrouwde situaties buiten school, bijvoorbeeld in een omgeroepen bericht op een station je eigen naam of een tijd herkennen, begrijpen wat voor weer het wordt, sportuitslagen op tv en radio van bekende clubs/bekende sporters begrijpen, in een mededeling over een concert begrijpen om welke groep het gaat, wanneer het concert is, en wat het kost.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen krijgen meer specifieke uitleg, mededelingen, aankondigingen en instructies, bijvoorbeeld hoe ze een bepaalde opdracht moeten uitvoeren, hoe een spel werkt. - De leerlingen werken (verder) aan (de opbouw van) leesvaardigheid. Het betreft daarbij teksten binnen de bekende thema's.
---	--	---

Kerdoel 2

De leerlingen leren in het Nederlands informatie te vragen of geven over eenvoudige onderwerpen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uitdrukken in die taal.

Leerjaar 1-2	Leerjaar 3-4	Leerjaar 5-6
<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen worden zich bewust van het feit dat ze Nederlands kunnen (na)spreken. - Ze geven bijvoorbeeld antwoord op korte, frequent gebruikte (ja/nee-) vragen in de kring of andere situaties, zoals <i>Hoe gaat het?</i> - De leerlingen zingen (en begrijpen) Nederlandse liedjes, ze herhalen Nederlandse woorden, ze benoemen voorwerpen of andere zaken in het Nederlands. 	<ul style="list-style-type: none"> - Na een periode van luisteren en de taal in zich opnemen, worden de leerlingen gestimuleerd om Nederlands te spreken met elkaar en met de leraar. De thema's zijn vertrouwd. - Ze maken een start met het voeren van korte, eenvoudige gesprekjes (met elkaar). - Ze leren vaste uitdrukkingen en woorden en ontdekken dat ze het geleerde kunnen gebruiken buiten school in een andere situatie. 	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen leren om zich te redden in veelvoorkomende situaties: de weg of de tijd vragen en zeggen, zeggen of vragen wat je lekker of leuk vindt, personen beschrijven, iets kopen etc. - Ze leren om korte beschrijvingen te geven, bijv. van hun huisdier of het uiterlijk van een idool. - Ze starten met standaardzinnen die ze kunnen aanleren en leren gaandeweg ook om combinaties van zinnen te

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen leren spelenderwijs te reageren in het Nederlands. - Ze produceren niet veel Nederlands; ze spreken na en zingen en kunnen enkele korte zinnen in het Nederlands zeggen. Het gaat om het herhalen van woorden, minder om taalproductie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ze spelen spelletjes in het Nederlands, etc. 	<p>maken en die in andere situaties toe te passen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ze hebben daarbij succeservaringen. - Ze ervaren dat het heel leuk en nuttig is om een andere taal te kunnen verstaan en spreken. - NB De leerlingen bereiken met actieve deelname in uitwisselingsprojecten een betere spreekvaardigheid
--	--	--

Kerdoel 3

De leerlingen leren de schrijfwijze van enkele eenvoudige woorden over alledaagse onderwerpen.

Leerjaar 1-2	Leerjaar 3-4	Leerjaar 5-6
<p>Speelt geen rol van betekenis. Het kan zelfs beter zijn om het schrijven van Nederlands uit te stellen, omdat de leerlingen in deze groepen zich intensief bezig houden met het leren schrijven van het Nederlands.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen starten met de spelling van het Nederlands. Ze worden zich bewust van het feit dat de schrijfwijze van het Nederlands anders is dan van het Nederlands. - Ze ervaren dat de uitspraak van het Nederlands anders is dan Nederlands e woorden met vergelijkbare spelling. - De leerlingenschrijven eenvoudige Nederlandse woorden over en ze verbinden ze bijvoorbeeld met een afbeelding. - Ze knippen afbeeldingen met Nederlands e woorden rond een bepaald thema uit, bijvoorbeeld uit Nederlandse folders en brochures. Ze maken er een collage van en ze kopiëren enkele woorden of ze maken een lijstje van woorden uit de collage. 	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingenschrijven voor hen belangrijke woorden op of over om de schrijfwijze te oefenen of om de woorden te onthouden. - Ze gebruiken een woordenboek of woordenlijst om zelf de spelling te controleren en om woorden op te zoeken. - Ze schrijven korte berichtjes of lijstjes die ze met anderen kunnen uitwisselen. - Het gaat hierbij om woorden en zinnen binnen de vertrouwde thema's.

Kerdoel 4

De leerlingen leren om woordbetekenissen en schrijfwijzen van Nederlandse woorden op te zoeken met behulp van het woordenboek.

Leerjaar 1-2	Leerjaar 3-4	Leerjaar 5-6
--------------	--------------	--------------

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen raken vertrouwd met het idee dat het opzoeken van woorden die je niet kent in het Nederlands of waarvan je de betekenis of spelling niet precies weet, hoort bij het leren van een vreemde taal. - Ze werken samen om woorden op te zoeken in voor hen geschikte woordenboeken en hebben daarbij een succeservaring. - Zo mogelijk leggen ze een lijstje aan van de woorden die ze hebben geleerd of die ze leuk, nuttig of leerzaam vinden. 	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen raken vertrouwd met het gebruik van woordenboeken, -lijsten en andere bronnen voor betekenis, spelling en uitspraak. - Ze gebruiken woordenboeken van een moeilijker niveau. Ze bereiden zich zo voor op de zoekbronnen in de eerste klas van de onderbouw van het voortgezet onderwijs. - De leerlingen leggen zelf een lijst aan van moeilijke, leuke of nuttige woorden, zo mogelijk met visuele ondersteuning en met Nederlandse equivalenten.
---------------------	--	--

Deze vaardigheden kun je uitsplitsen naar de 'can-do statements' van het Europees referentiekader voor talen, naar thema's en de desbetreffende inhouds- en functiewoorden. Dat geeft een beeld van wat er aan de orde moet komen gedurende de 6 leerjaren! Het overzicht met de 'can-do statements' vindt u aan het eind van dit document.

Thema's

Het lesmateriaal voor buurtaalonderwijs in het basisonderwijs kent, in aansluiting op de algemene methodiek van samenhangend, vakoverstijgend onderwijs en veelgebruikte lesmethodes, meestal een thematische indeling. De leerkrachten werken in het schooljaar aan de hand van bepaalde thema's, die kunnen aansluiten op de thema's in andere 'vakken'.

De volgende indeling is ontleend aan het Elena-lespakket (maar komt ook grotendeels overeen met de thema's in de al aangehaalde Belgische, Duitse en Nederlandse curricula).

Thema	Woordveld
Kennismaken met elkaar	familieleden, leeftijd, uiterlijk, beroepen,
Wonen	vertrekken, meubels, landen, talen
In de klas	schoolspullen, agenda (dagen, tijden, getallen)
Dieren	huisdieren, dierentuindieren, boerderijdieren
Winkelen	kledingstukken, kleuren, soorten winkels
Eten en drinken (boodschappen doen)	groente, fruit, snoep, frisdranken, eten, bestek
Vervoer	Vervoersmiddelen
Feestdagen (verjaardag, Sinterklaas, kerst e.d.)	muziekinstrumenten, versiering, eten en drinken
Vrije tijd	speelgoed, spelletjes, speeltuin, sporten, hobby's
Op straat / buiten	weer, gebouwen, landschap
Ziek zijn	lichaamsdelen, gevoelens

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

Deze thema's komen concentrisch aan de orde, dat wil zeggen, dat er niet zozeer sprake is van een opbouw in moeilijkheidsgraad maar van een geleidelijke uitbreiding met inhouds- en functiewoorden en zinnen (en heel veel herhaling). Voor de lesplanning aan de hand van thema's is dan natuurlijk van belang dat de desbetreffende inhouds- en functiewoorden ook voldoende geoefend worden.

Grammatica (functiewoorden)

Natuurlijk komt de grammatica vooral in de eerste leerjaren alleen impliciet aan de orde. De zinsbouw komt in het lesmateriaal Nederlands voor Duitstalige leerlingen niet aan de orde.⁵ Voor de voornoemde vaardigheden zijn van belang de volgende functiewoorden:

- lidwoorden (de, het, een)
- voornaamwoorden (persoonlijk en bezittelijk)
- voorzetsels (op, achter, voor, in, naast, uit)
- evt. voegwoorden (en, maar)
- hulpwerkwoorden van tijd (hebben, zijn)
- modale hulpwerkwoorden (zullen, kunnen, mogen, moeten, willen)
- gaan (ik ga morgen naar school)

Vocabulaire

In het overzicht over de woordenschat A.1 zijn dus niet opgenomen de voornoemde functiewoorden. Een vrij groot deel van deze ca. 500 inhoudswoorden komt al in het Elena-pakket aan de orde. Op de pagina's achter dit overzicht vindt u een overzicht van de 'can-do statements' voor het A1—niveau volgens het (vernieuwde) ERK maar voordat we die twee overzichten geven, gaan we kort in op de didactische aanpak.

Aanpak – frontaal vs. taak

In de eerste 2 leerjaren ligt de nadruk op het oefenen van de luistervaardigheid en het opbouwen van de woordenschat volgens een model dat bekend staat als PPP (Engels voor *present – practice – produce*).⁶ Dat wil zeggen dat de klassieke vreemde talen-les een vaste structuur heeft. Het (nieuwe) taalaanbod wordt eerst ingeleid (warming up en activering van voorkennis), vervolgens wordt met het nieuwe taalaanbod geoefend en ten slotte wordt het zo geleerde toegepast. Bij dit model speelt de leerkrachten een uiterst belangrijke rol. Ze plannen, sturen en controleren de les, ze zorgen voor de input door zelf veel aan het woord te zijn of via media en zijn stellen vragen waarop de leerlingen antwoorden.

Bekende, frequente oefenvormen zijn:

- vragen beantwoorden bij lees- en of luistertekst (video): meerkeuzevragen;
- waar/niet-waar-vragen;
- schema's invullen en tekstdelen in de goede volgorde zetten;

⁵ Voor Franstalige leerlingen zijn inversie (morgen ik ga i.p.v. morgen ga ik) en negatie (plaats van niet in de zin) een moeilijkheid, voor Nederlandstalige leerlingen een vanzelfsprekendheid.

⁶ Vgl. het handboek Engels in het basisonderwijs.

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

- Invuloefeningen, matching (woorden of uitdrukkingen combineren), woorden en plaatjes combineren (spelletjes memory, domino) en rubriceren;
- geleide spreekoefeningen (o.a. nazeggen of stroomdiagram e.d.).

Dit model, dat we terugzien in vrijwel al het materiaal voor vroeg-vreemdetalenonderwijs, is geschikt om in vrije korte tijd een basiskennis te laten verwerven en ook in ons materiaal voor de eerste leerjaren maken we gebruik van dit model.

Een nadeel is dat het materiaal resp. de leerkracht centraal staat en de leerling vooral is repetitieve oefenvormen specifieke taalelementen oefent. Wij hebben daarom voor de laatste twee leerjaren een taakgerichte benadering gekozen. Het doel van dit taakgerichte onderwijs is de leerling door middel van verschillende activiteiten zoveel mogelijk bezig te laten zijn met alle aspecten van de taal en zichzelf te oefenen.⁷

Voorbeelden van dit taakgericht onderwijs zijn o.a. plannen van een schoolreisje, maken van een interview, maken van oefeningen voor jongere kinderen, ontwerpen van posters, etc. Daarbij wordt het leren niet gestuurd via het materiaal maar via een taak. De docent geeft wel sturing, maar niet via opdrachten, vragen e.d. maar via het specificeren van een taak voor het maken van een product en de eisen waaraan dit product moet voldoen (specificaties). De leerlingen zijn vrij in de aanpak en uitvoering. In principe is elk product dat aan de specificaties van de docent voldoet acceptabel, de docent beoordeelt het product alleen op de mate waarin het voldoet aan de specificaties.

In de voorstellen voor het nieuwe curriculum speelt de taakgerichte aanpak een prominente rol.



⁷ Zie ook de door ons gemaakte taaltaken <https://www.nuffic.nl/onderwerpen/lesmateriaal-duits-op-de-basisschool/>

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

Woordveld	Vocabulaire
kennismaken, ontmoeten, omgaan met elkaar	<ul style="list-style-type: none"> • hallo, dag, hoi, tot ziens, doe!, welterusten, goedemorgen, goedemiddag • de visite, de kus, de meneer, de mevrouw, de man, de vrouw, de vriend, de vriendin, de mens, de volwassene (grote mensen), de baby, de jongen, het meisje • de naam, de voornaam • hand geven, zwaaien, komen, gaan, kus geven, heten, (op-)bellen, ruzie hebben/maken • getrouwd, gescheiden
familieleden, beroepen	<ul style="list-style-type: none"> • de zus, de broer, de vader, de moeder, de hond, de poes, de familie, de beer, de pop, de oma, de opa, de neef, de nicht, de oom, de tante, het kind, de zoon, de dochter, • de politieagent/e, de brandweerman/-vrouw, de apotheker, de verpleegster, de dokter, de tandarts, de bakker, de voetballer, de popster, de president, de buschauffeur, de kapper, de dokter, de juf, de meester, de kok
gezondheid, lichaamsdelen, uiterlijk beschrijven (dieren, mensen)	<ul style="list-style-type: none"> • de voet, de arm, het been, de hand, de knie, het hoofd, de buik, het oog, de oor, de neus, de mond, het haar, de tand, de vinger, de teen, de tong, de wang • de hoofdpijn, de oorpijn, de tand-/kiespijn, de buikpijn, het ongeluk • hoesten, niezen, knuffelen, voelen, huilen, zoen geven, lachen, schrikken, zeer doen • groot (lang), klein, vet, slank, dik, dun, mooi, lelijk, jong, oud
gevoelens, smaken	<ul style="list-style-type: none"> • vervelend (naar, erg), leuk, mooi, fijn, heerlijk, vrolijk, misselijk, bang, ziek, gezond, lekker, goed, slecht, zenuwachtig, teleurgesteld, gelukkig, warm, koud, pech hebben, geluk hebben,
school (-spullen)	<ul style="list-style-type: none"> • de les, de computer, het schrift, het boek, het potlood, het papier, de pen, de schooltas, de rugzak, het bord, de schaar, het liniaal, de klas, de tafel, de stoel, de lijm, de gum, het huiswerk, de agenda, de ringmap • de taal, het vak, Duits, Engels, Frans, Nederlands • leren, knippen, kleuren, knutselen, tekenen, lezen, rekenen, luisteren (horen), kijken (zien), schrijven, helpen, de hand opsteken, praten, beginnen, uit zijn, vragen, begrijpen, zitten, staan • de beurt (aan de beurt zijn) • goed, fout (verkeerd)
huisdieren, diertuindieren, boerderijdieren	<ul style="list-style-type: none"> • de hond, de poes, de koe, het kalf, het schaap, het lammetje, het paard, het veulen, het varken, de big, de kip, het kuiken, de geit, de haan, de hamster, de marmot, de vogel, de pinguïn, de vogel, de aap, de olifant, de giraf, de krokodil, de leeuw, de tijger, de slang, de vis • de poot, de vleugel, de staart • gevaarlijk, lief, hard, zacht, glad, ruw, kort, lang

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

kledingstukken, kleuren	<ul style="list-style-type: none"> • rood, blauw, geel, groen, wit, zwart, roze, bruin, oranje, paars, licht, donker • de spijkerbroek, de korte broek, het trainingspak, de bloes, het hemd, de onderbroek, de sportschoenen, de muts, de broek, de rok, de jurk, het T-shirt, de sokken, de schoenen, de jas, de trui, de laarzen, de pet, de kleding, de zwembroek, de bikini • passen, dragen, aan-, uittrekken
eten en drinken	<ul style="list-style-type: none"> • de appel, de banaan, de melk, het water, het bord, het mes, de vork, het glas, de sinaasappel, de citroen, de aardbei, de komkommer, de boterham, de kaas, het ei, de melk, het water, de pannenkoek, de soep, de aardappels, de tomaat, de wortels, de sla, het ijs, de chocolade, de chips, de limonade, de cola, het snoepje • de lepel, de vork, het mes, het bord, het glas, het kopje, het pakje, de fles • eten, drinken, snijden, boodschappen doen, ruiken, proeven. Lusten, kosten • zoet, zuur, zout, lekker, vies, warm, koud, heet, duur, goedkoop, veel, weinig, te • de dorst, de honger, het ontbijt, het middageten (de lunch), het avondeten
vervoersmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> • de auto, de bus, de trein, de fiets, de vrachtauto, het vliegtuig, de autoped, het skateboard, het station, de bushalte • fietsen, vliegen, rijden, instappen, uitstappen, overstappen
feest	<ul style="list-style-type: none"> • spelen, zingen, dansen, feliciteren • de fluit, de trommel, de gitaar, de piano • de ballon, het cadeau, de verjaardag, de feesthoed, de kaarsen, de slingers, de taart, het lied, jarig zijn
spelen en sporten	<ul style="list-style-type: none"> • de schommel, de glijbaan, de draaimolen, de bal • gooien, vangen, rennen, schoppen, springen, lopen, verstoppen • voetbal, handbal, atletiek, turnen, volleybal, tennis, badminton, judo, basketbal, zwemmen, duiken (schaatsen, skiën) • tellen, winnen, verliezen, gelijk spelen, de wedstrijd • snel, langzaam, hard, zacht
dagen, tijden, getallen	<ul style="list-style-type: none"> • dagen van de week, de maanden, de seizoenen, kloktijden, de getallen (1 – 101) • de dag, de week, de maand (de maanden), het jaar, het uur, het kwartier, de minuut, vandaag, morgen, gisteren, het jaar, 's morgens, 's middags, 's avonds • opstaan, wakker worden, slapen • nooit, soms, vaak, altijd, straks, laat, vroeg
weer, gebouwen, landschap	<ul style="list-style-type: none"> • de kledingwinkel, de schoenenwinkel, de sportzaak, het restaurant, de supermarkt, de dierentuin, de boerderij, de school • het park, de vijver, de plant, het gras, de bloem, de zon, de sneeuw, de regen, de wind, de wolk, de maan, de ster, het strand, de zee, de berg • roepen, blaffen, kwaken

Euregioschool lesmateriaal – leerlijn, aanpak, planning en inhoud

	<ul style="list-style-type: none">• droog, nat, licht, donker, binnen, buiten
daar woon ik	<ul style="list-style-type: none">• de badkamer, de slaapkamer, de douche, de keuken, de kamer, de bank, het bed, de lamp, de kast, de radio, de televisie, de zolder, de kelder, het bureau• wassen, tanden poetsen, douchen• de stad, het dorp, het huis, de flat, de tuin, de verdieping, de straat, het nummer• druk, rustig, stil, het lawaai

Can-do statements

KIJK-/LUISTERVAARDIGHEID PRE 1

Algemeen

- Ik begrijp belangrijke woorden in een liedje of versje.
- Ik begrijp woorden voor enkele kledingstukken die ik draag.
- Ik begrijp woorden voor voedsel dat ik eet.
- Ik herken de namen van landen in de wereld.
- Ik begrijp de namen van huis- en boerderijdieren.
- Ik begrijp de dagen van de week.
- Ik begrijp de maanden van het jaar.
- Ik begrijp getallen tot 20.

Een moedertaalspreker als gesprekspartner begrijpen

- Ik begrijp het als iemand mij begroet of afscheid neemt.
- Ik begrijp het als iemand me vraagt hoe het met me gaat.
- Ik begrijp het als iemand naar eenvoudige persoonlijke informatie vraagt.
- Ik begrijp het als iemand zegt waar hij vandaan komt.

Luisteren naar mededelingen en instructies

Ik begrijp enkele eenvoudige korte opdrachten:

- luister, kijk, lees, schrijf, teken, kleur

Kijken en luisteren naar audiovisuele media

Ik begrijp in een kort kijk-luisterfragment over een vertrouwd onderwerp de informatie, als ik van tevoren weet, welke informatie van mij gevraagd wordt

- een kort verhaal
- liedje

KIJK-/LUISTERVAARDIGHEID A.1

Algemeen

Ik begrijp vaak gebruikte woorden en zinnen over:

- familie
- dieren
- hobby's
- ziekte en gevoelens

Ik begrijp het als iemand in korte zinnen een dier beschrijft (huis-, boerderij- en diertuindieren).

Ik begrijp het als iemand in korte zinnen een persoon beschrijft (uiterlijk, karakter)

Ik begrijp prijzen en aantallen tot 100.

Ik begrijp wanneer iemand me zegt hoe laat het is (hele en halve uren).

Ik begrijp de dagen van de week.

Ik begrijp de maanden van het jaar.

Ik begrijp een kort verhaal aan de hand van illustraties.

Een moedertaalspreker als gesprekspartner begrijpen

Ik kan alledaagse uitdrukkingen begrijpen die direct aan mij zijn gericht .

Gesprekken tussen moedertaalsprekers begrijpen

Ik begrijp uitdrukkingen:

- begroetingen
- excuses
- bedankjes
- felicitaties

Ik begrijp het als iemand zegt wat zijn/haar lievelingseten is.

Ik begrijp het als er gesproken wordt over verschillende beroepen.

Luisteren naar mededelingen en instructies

Ik begrijp eenvoudige en meer complexe opdrachten:

- luister, kijk, lees, schrijf, teken, kleur
- loop, ren, kom, ga, spring, zwaai

Ik begrijp een eenvoudige uitleg van een spel.

Kijken en luisteren naar audiovisuele media

Ik begrijp in een kort kijk-luisterfragment over een vertrouwd onderwerp de informatie, als ik van tevoren weet, welke informatie van mij gevraagd wordt

- kleding die mensen dragen
- wat iemand leuk of niet leuk vindt
- wat mensen doen

LEESVAARDIGHEID A1

Algemeen

Ik begrijp korte zinnen met bekende en nieuwe woorden (met hulp).

Ik begrijp de hoofdpunten van een korte geschreven tekst:

- een beschrijving van een plaats, persoon, dier of voorwerp
- een tekst over dagelijkse activiteiten

Ik begrijp wat er gevraagd wordt op een eenvoudig (inschrijf-)formulier (persoonlijke gegevens)

Correspondentie lezen

Ik begrijp korte e-mails, brieven en kaartjes over het dagelijks leven of vakantie.

Ik begrijp wanneer iemand me schrijft hoe het gaat en wat hij doet.

Oriënterend lezen

Ik begrijp korte zinnen onder plaatjes.

Ik kan specifieke, voorspelbare informatie vinden in eenvoudige teksten.

- advertenties/posters.
- aankondigingen
- beschrijving van een plaats
- nodige gegevens in een informatieve tekst

Ik kan een plattegrond lezen.

Ik kan een tijdschema (lesrooster) lezen.

Ik kan een eenvoudig programma lezen.

Ik begrijp titels van boeken en krantenartikelen.

Euregioschool lesmateriaal

Instructies lezen

Ik begrijp eenvoudige instructies:

- een (bord)spel
- een routebeschrijving

Lezen als ontspanning

Ik begrijp een eenvoudig geïllustreerd verhaal, bv. een sprookje.

Ik begrijp wat er gebeurt in een eenvoudig fotoverhaal.

MONDELINGE PRODUCTIE A1

Algemeen

Ik kan een liedje zingen of versje opzeggen.

Ik kan een eenvoudig, kort verhaal nazeggen.

Ik kan enkele woorden benoemen voor:

- kleuren
- eten en drinken
- dieren
- school en voorwerpen op school
- plaatsen en winkels

Monoloog: ervaringen beschrijven

Ik kan in korte zinnen informatie over mezelf en mijn omgeving geven:

- hobby's en activiteiten
- familie

Ik kan mijzelf en anderen in korte zinnen beschrijven:

- vrienden
- dieren

Ik kan in eenvoudige woorden en zinnen praten over mijn dagelijks leven:

- schooldagen
- dagelijkse activiteiten
- het lichaam
- de kleding
- wat ik wel of niet leuk of lekker vind (eten, hobby's, school)
- voorwerpen die ik gebruik (school, huis, sport)

Monoloog: informatie geven

Ik kan een korte beschrijving geven van mijn uiterlijk.

Ik kan verschillende familieleden benoemen.

Ik kan in eenvoudige zinnen praten over:

- wat ik wel of niet goed kan, bv. sport, schoolvak,...
- over wat ik ga doen, bv. in het weekend,...

Openbare mededelingen

Ik kan korte ingestudeerde mededelingen doen (bv. tijdens een bezoek van partnerschool).

MONDELINGE INTERACTIE A1

Algemeen

Ik kan met klasgenoten een kort rollenspel uitvoeren.

Conversatie

Ik kan aan een kort gesprek deelnemen:

- iemand begroeten en antwoorden
- mezelf en anderen voorstellen
- aan iemand vragen hoe het gaat en antwoorden op de vraag

Ik kan in korte zinnen informatie over mezelf en mijn omgeving geven:

- hobby's en activiteiten
- familie

Ik kan mijzelf en anderen in korte zinnen beschrijven:

- vrienden
- dieren

Ik kan in eenvoudige woorden en zinnen een kort gesprek voeren over mijn dagelijks leven (voorbereid):

- schooldagen
- dagelijkse activiteiten
- ziek zijn en gevoel
- kleding
- wat ik wel of niet leuk of lekker vind (eten, hobby's, school)
- voorwerpen die ik gebruik (school, huis, sport)

Transacties ter verkrijging van goederen en diensten

Ik kan iets vragen, bv. een voorwerp of product.

Ik kan iets geven als mijn klasgenoot daarom vraagt.

Ik kan vragen hoeveel iets kost.

Informatie-uitwisseling

Ik kan korte en eenvoudige vragen stellen en beantwoorden over:

- mijzelf, mijn familie en vrienden
- dagelijkse activiteiten
- kleding
- (huis-)dieren
- plaatsen en winkels

Interviewen en geïnterviewd worden

Ik kan korte antwoorden geven op heel eenvoudige vragen.

Ik kan heel eenvoudig uitleggen wat er aan de hand is, bv. bij de dokter.

SCHRIFTELIJKE PRODUCTIE A1

Algemeen

Ik kan aan de hand van voorbeeldzinnen schrijven over:

- wat ik leuk vind of niet
- wat ik lekker vind of niet

Euregioschool lesmateriaal

- mijn hobby's
- mijn familie
- mijn school en klas
- dagelijkse activiteiten
- mijn kleding
- eten en drinken
- feesten

[Creatief schrijven](#)

Ik kan met eenvoudige voorbeeldzinnen plaatsen, personen en dieren beschrijven.

Inhoudsoverzicht materiaal en planning schooljaar

Het door ons geredigeerde lesmateriaal Nederlands voor leerjaar 3 t/m 6 is ingedeeld naar thema's. Per thema krijgt u voor de leerjaren 3 en 4 een voorstel voor een 8 activiteitenblokjes, genummerd 1 t/m 8; voor de leerjaren 5 en 6 doen we per thema een voorstel voor een taakgerichte activiteit, waarbij de in leerjaar 3 en 4 behandelde stof kort herhaald en vervolgens toegepast en verdiept wordt. De verdeling van de thema's, lessen en taken over de leerjaren vindt u in de weekoverzichten. Daarbij willen we er nadrukkelijk op wijzen dat dit slechts suggesties zijn, een hulpmiddel voor het gericht werken aan het beoogde taalvaardigheidsniveau A1.